

POSTANOWIENIE

Dnia 2 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania Zakładów [...] Spółki Akcyjnej w K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
z udziałem zainteresowanego P. C.
o ustalenie podstawy wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 2 kwietnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej Zakładów [...] Spółki Akcyjnej w K. od wyroku Sądu Apelacyjnego
w [...]
z dnia 13 października 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Zakładów [...] Spółki Akcyjnej w K. na rzecz strony pozwanej 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 maja 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w C. ustalił wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne zatrudnionego u płatnika składek w Zakładach [...] S.A. w K. zainteresowanego P. C. w okresach rozliczeniowych wskazanych w decyzji, uwzględniając przychód ze stosunku pracy w postaci poniesionych przez płatnika kosztów zakwaterowania, w tym dodatku mieszkaniowego na terenie Wielkiej Brytanii i Austrii.

Wyrokiem z 22 października 2014 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń społecznych w K. oddalił odwołania Zakładów [...] S.A. w K. od 11 decyzji organu rentowego, w tym dotyczącej P. C..

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 30 marca 2016 r. w punkcie I uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej zainteresowanego P. C. i w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K.. Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd pierwszej instancji nie dokonał niezbędnych ustaleń faktycznych w zakresie dodatku mieszkaniowego, w szczególności, czy w ogóle taki dodatek P. C. otrzymywał świadcząc pracę w Austrii i Wielkiej Brytanii, na jakich zasadach był on przyznawany i w jakiej wysokości, ewentualnie w jaki sposób organ rentowy ustalił jego wysokość.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z 29 grudnia 2016 r. oddalił odwołanie.

Sąd ten wyliczył wartość wypłaconej zainteresowanemu P. C. kwoty dodatku mieszkaniowego z tytułu świadczenia pracy w G. w Wielkiej Brytanii w okresie przypadającym od czerwca 2009 r. do grudnia 2009 r. Ustalił także, że zainteresowany w trakcie świadczenia pracy w Austrii w miesiącach od kwietnia 2007 r. do lutego 2008 r. oraz w C. w Wielkiej Brytanii w miesiącach od października 2008 r. do stycznia 2009 r. nie otrzymywał dodatku mieszkaniowego, a koszty jego zakwaterowania pokrył Z[...] S.A. w K., które zostały wliczone przez organ rentowy do podstawy wymiaru składek. Odnosnie wliczonych do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia za okres od kwietnia 2007 r. do lutego 2008 r. oraz od października 2008 r. do stycznia 2009 r. kosztów zakwaterowania, Sąd uznał, że stanowią one przychód pracownika, a tym samym winny zostać oskładkowane.

Według Sądu, wydana w dniu 23 lutego 2016 r. przez Dyrektora Izby Skarbowej w Ł. na wniosek odwołującej się spółki, interpretacja przepisów prawa podatkowego dotycząca skutków podatkowych finansowania pracownikom noclegów w czasie wykonywania obowiązków służbowych, jak również wydana przez ZUS Oddział w L. w dniu 28 kwietnia 2016 r. decyzja nr [...] uznająca za prawidłowe stanowisko skarżącej w sprawie nieuwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wartości, niestanowiących przychodu

ze stosunku pracy, miejsc noclegowych udostępnianych nieodpłatnie pracownikom w okresie oddelegowania do pracy poza granicami kraju, pozostaje bez znaczenia dla niniejszego postępowania.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 13 października 2017 r. oddalił apelację Zakładów [...] S.A. w K. od powyższego wyroku.

Sąd drugiej instancji uznał, że Sąd Okręgowy przeprowadził trafne postępowanie dowodowe, jak również nie budziły wątpliwości trafność rozstrzygnięcia i rozważania przedstawione w uzasadnieniu, które Sąd Apelacyjny przyjął za własne.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wniosły Zakłady [...] S.A. w K., zaskarżając go w całości. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniano na podstawie:

I. Art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wobec istnienia w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które powinno stać się przedmiotem uwagi Sądu Najwyższego – zasadnym jest bowiem wskazanie przez Sąd Najwyższy, czy płatnik składek w stosunku do którego organ rentowy wydał, na podstawie art. 10 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej w związku z art. 83d ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, decyzje uznającą za prawidłowe stanowisko płatnika składek w sprawie nieuwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wartości, niestanowiących przychodów z tytułu stosunku pracy, miejsc noclegowych udostępnianych nieodpłatnie pracownikom w okresie oddelegowania poza granicami kraju w sytuacji wydania prawomocnego wyroku sądu powszechnego przyjmującego odmienną ocenę prawną co do ustalenia podstawy oskładkowania korzysta z ochrony przewidzianej w art. 10a ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

II. Art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. z uwagi na okoliczność, iż występuje w niniejszej sprawie istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do konieczności oceny tego, czy zakres podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, który został ukształtowany jako pochodna przychodu podatkowego, w związku z treścią art. 4 pkt 9 ustawy systemowej, może być wyznaczany z odwołaniem się do przepisów wykonawczych, do których możliwości wydania odsyła art. 21 ustawy

systemowej, co nie jest możliwe do pogodzenia z wynikającą z art. 217 Konstytucji zasadą, iż zakres obciążeń daninami publicznymi musi wynikać z przepisów rangi ustawowej. Jednocześnie odwoływanie się do treści powołanego aktu wykonawczego, tj. Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, czy też jego porównywanie z katalogiem wyłączeń z opodatkowania, który ujęto w art. 21 ustawy o PDOF, prowadzi do wadliwego wniosku, iż występuje autonomia sposobu rozumienia pojęcia „przychód” na gruncie ustawy systemowej, co nie powinno i nie może mieć miejsca, wobec zakresu dokonanego odesłania w art. 4 pkt 9 ustawy systemowej w zw. z art. 11 ust. 1 i ust. 2 - 2b i 12 ust. 1 – 3 ustawy o PDOF.

III. Art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. z uwagi na okoliczność, iż istnieje potrzeba wykładni przepisu art. 18 ust. 1 ustawy systemowej, w związku z art. 4 pkt 9 oraz art. 21 tejże ustawy, a także przy uwzględnieniu postanowień art. 11 ust. 1 i ust. 2 - 2b i 12 ust. 1-3 ustawy o PDOF.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek nie przedstawia zasadnych podstaw przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Sformułowane zagadnienia (I i II) nie składają się na istotne zagadnienia prawne, które ma na uwadze art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Pierwsze zagadnienie (I) zakłada, że sąd powszechny jest związany decyzją interpretacyjną, co już jest wątpliwe w kontekście systemowym, gdyż sąd stosuje prawo w określonej sprawie. Związanie sądu w tym zakresie jest ściśle określone (przykładowo art. 11 k.p.c., art. 365 i 366 k.p.c., art. 398²⁰ k.p.c.). Nie można przyjąć, że decyzja interpretacyjna wiąże sąd powszechny w rozstrzyganiu sporu (sprawy), bo takie ograniczenie nie wynika z ustawy.

Organ rentowy również nie jest bezwzględnie związany udzieloną interpretacją, gdy później oceni, że sprawa powinna być rozstrzygnięta inaczej niż interpretacja uprzednio wydana (art. 10a ust. 2 ustawy z 2 lipca 2004 r. o

swobodzie działalności gospodarczej *a contrario*). Interpretacja może ulec zmianie (art. 10a ust. 3 ustawy; zob. też. wyrok NSA z 25 września 2015 r., I FSK 563/14).

Wnioskodawca również nie jest związany interpretacją i jego sytuacja może być inna w postępowaniu sądowym w przypadku uprzedniej negatywnej wykładni w decyzji interpretacyjnej organu rentowego.

Zagadnienie pomija regulację z art. 14b § 5 Ordynacji podatkowej w związku z art. 10a ust. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Nie wydaje się interpretacji w zakresie tych elementów stanu faktycznego, które są już przedmiotem postępowania albo gdy sprawa została już rozstrzygnięta co do jej istoty w decyzji lub postanowieniu. Tak było w tej sprawie. Decyzja pozwanego objęta odwołaniem wyprzedzała postępowanie i decyzję o interpretacji. Procedura interpretacyjna nie powinna się toczyć. Z odpowiedzi na skargę wynika zarzut, że we wniosku o interpretację nie było informacji o wydanej wcześniej decyzji w tej sprawie. Niemniej decyzja interpretacyjna została wydana. Obie procedury różnią się. W procedurze interpretacji organ nie wydaje decyzji indywidualnej w konkretnej sprawie, czyli ze względu na samodzielnie ustalony stan faktyczny i stosowaną normę. W procedurze interpretacji nie weryfikuje się zasadniczo stanu faktycznego podawanego we wniosku, przynajmniej obowiązek taki z ustawy nie wynika. Ryzyko podania nieprawidłowego stanu faktycznego ponosi sam wnioskodawca w tym znaczeniu, że rozbieżność w stanie faktycznym nie gwarantuje zachowania uprzedniej interpretacji w potencjalnie późniejszej decyzji w indywidualnej (konkretnej) sprawie.

Na tym tle pytanie czy płatnik składek w razie podjęcia przez organ rentowy czynności zamierzających do realizacji wyroku będzie korzystał z ochrony przewidzianej w art. 10a ust. 2 i ust. 3 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej nie uzasadnia istotnego zagadnienia prawnego. Wykracza poza przedmiot sprawy wyznaczony treścią decyzji pozwanego od której wniesiono odwołanie. Kwestia wykonania wyroku nie należy do oceny w tej sprawie. W tej sprawie można jedynie stwierdzić, iż wskazane przez skarżącego decyzje interpretacyjne nie stanowiły przeszkody prawnej ani faktycznej do wydania decyzji objętej odwołaniem.

Drugie zagadnienie (II) nie ma rangi istotnego zagadnienia prawnego, gdyż nie wykracza poza zwykłą wykładnię prawa. W krótkim uzasadnieniu skarżący kontestuje w istocie stosowanie prawa. Brak jest natomiast opracowania i analizy juretrycznej właściwej dla istotnego zagadnienia prawnego. W takim samym stopniu ogólności można odpowiedzieć, że szereg podobnych kwestii zostało rozstrzygniętych w orzecznictwie Sądu Najwyższego (uchwała Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2015 r., III UZP 14/15, wyrok Sądu Najwyższego z 29 listopada 2017 r., I UK 99/17). Z tych przyczyn skargi kasacyjne nie były przyjmowane do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2018 r., I UK 102/18; z 27 marca 2018 r., I UK 328/17 i I UK 329/17; z 20 marca 2018 r., I UK 221/17).

Powyższe należy odnieść do trzeciej podstawy wniosku, gdyż skarżący niezasadnie odwołuje się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Znaczenie ma wówczas kwalifikowana potrzeba wykładni przepisów wynikająca z poważnych wątpliwości lub z rozbieżności w orzecznictwie sądów. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie ma rozbieżności co do wykładni wskazanych we wniosku przepisów. Orzecznictwo jest zgodne. Wykładnia i stosowanie prawa są inne niż zakładane przez skarżącego. Pracownik, również delegowany, powinien ponosić koszty noclegu z własnego wynagrodzenia. Gdy nocleg zapewnia pracodawca, to pracownik ma przychód zaliczany do podstawy wymiaru składek.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.